

نامه به سردبیر

روش اجتماع پژوهشی مبتنی بر P4C در آموزش تفکر نقادانه پرستاران

فاطمه ابراهیم پور^۱، شهرزاد غیاثوندیان^{۲*}، یحیی قائدی^۳

The community of Inquiry Method Based on P4C in Critical Thinking Education for Nurses

شیوه اجتماع پژوهشی مبتنی بر P4C است (۴). در کلاس درس موضوعات درسی ترجیحاً به شکل داستان‌هایی با مضامین فکری و تامل برانگیز عرضه می‌شود و فراگیران پرسش‌های اساسی مطرح می‌کنند و به فرضیه‌سازی می‌پردازند. سپس سایر فراگیران (اعضای اجتماع پژوهشی) فرضیه‌ها را نقد می‌کنند و در نهایت فرضیه‌ای که از بوتله آزمایش یعنی نقد و بررسی اعضای اجتماع پژوهشی، سربلند بیرون می‌آیند دارای اعتبار خواهند بود و مبنای عمل قرار می‌گیرند (۲).

تفکر نقادانه قسمت مهمی از عملکرد پرستاران و دانشجویان پرستاری در محیط‌های بالینی است (۵). از آنجایی که تقویت مهارت تفکر نقادانه منجر به ارایه مراقبت پرستاری مؤثر و ایمن می‌شود (۶)، امروزه برخورداری از تفکر نقادانه به یکی از صلاحیت‌های پرستاران برای کار در بالین تبدیل شده است. بنابراین آموزش تفکر نقادانه یک ضرورت آموزشی برای برنامه آموزش پرستاری است (۵). در این راستا، اجتماع پژوهشی به شیوه P4C از این قابلیت آموزشی برخوردار است که به عنوان یک روش نوین در آموزش سطوح مختلف پرستاری جهت تقویت تفکر نقادانه مورد توجه قرار گیرد. مطالعات مختلفی به اثر بخشی اجتماع پژوهشی بر نتایج آموزشی از جمله خلاقیت، قضاوت اخلاقی و مهارت‌های استدلال در کودکان اشاره داشته‌اند (۷). اما مزایای این روش محدود به کودکان نبوده و اخیراً نتایج مطالعه‌ای در ایران نشان داد اجرای ۱۰ جلسه روش اجتماع پژوهشی به شیوه P4C باعث بهبود خلاقیت در دانشجویان پرستاری ترم اول شده است (۱). بنابراین ورود این روش آموزش در پرستاری با پیامدهای مثبتی همراه خواهد بود که پیشنهاد می‌شود مورد توجه متصدیان امر آموزش پرستاری قرار گیرد.

ایده اجتماع پژوهشی (Community of Inquiry) ابتدا در آثار فیلسوف آمریکایی Charles Sanders Peirce مطرح شد. به طور خاص Matthew Lipman در سال ۱۹۹۱ بر اهمیت اجتماع و جامعه در کسب سطوح بالای تفکر اشاره نمود و در برنامه آموزشی خود با عنوان فلسفه برای کودکان یا P4C (Philosophy for Children) از روش اجتماع پژوهشی در کلاس‌های درس خود برای فراگیران استفاده کرد (۱). اجتماع پژوهشی یک روش آموزش است که یادگیری را به صورت یک فرایند گفت‌وگوی گروهی و دموکراتیک در نظر می‌گیرد و بر تفکر برای خویشتن و با دیگران تاکید دارد (۲). از دیدگاه لیپمن اجتماع پژوهشی فراهم کننده بستری برای کسب تجربه‌های آموزشی است که با تقویت تفکر نقادانه می‌تواند تسهیل‌گر یادگیری بوده و با ایجاد یادگیری عمیق به دستیابی نتایج آموزشی کمک شایانی می‌کند (۳). برای تشکیل اجتماع پژوهشی در کلاس درس الگوهای مختلفی از سوی صاحب‌نظران عرضه شده است که از لحاظ تعداد مراحل با یکدیگر متفاوت هستند اما همه الگوها به دنبال اهداف یکسانی‌اند. مراحل برگزاری اجتماع پژوهشی شامل تنظیم و چیدمان کلاس، پذیرش قواعد تعامل، ارایه محرکی برای ایجاد انگیزه، تهیه فهرستی از پرسش‌ها، انتخاب سوال و یا سوال‌هایی برای شروع بحث، ساده‌سازی بحث کلاسی، هدایت کردن بحث کلاسی، بازنگری در فرایند بحث و ارزشیابی است (۲).

گفتگو، فکر کردن و داستان از عناصر اصلی یادگیری به

نویسنده مسئول: شهرزاد غیاثوندیان، گروه پرستاری داخلی جراحی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، ایران. shghiyas@tums.ac.ir
فاطمه ابراهیم پور، دانشجوی دکتری پرستاری، گروه پرستاری کودکان و مراقبت ویژه نوزادان، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، ایران
یحیی قائدی، گروه فلسفه تعلیم و تربیت، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران

References

- 1-Abadi FHD, Akbari A. [Studying the Effect of Community of Inquiry in Philosophy for Children Program on Creativity Improvement among Nursing Students]. *Int J Sci Stud* 2017; 5(4): 494-500.[Persian]
- 2-Ghaedi Y. [Theoretical Foundations of Philosophy for Children]. 1th ed. Tehran: Meraat; 2016. [Persian]
- 3-Hedayati M; Ghaedi Y; Shafiabadi A; Younesi G. [The Effect of "Philosophy for Children" Program as Community of Inquiry on Improving Interpersonal Relationship of Primary School's Students]. *Journal of Modern Thoughts in Education* 2009; 4(3): 157-134. [Persian]
- 4-Richard Morehouse R. *Developing Communities of Inquiry in the USA: Retrospect and Prospective. Analytic Teaching And Philosophical Praxis* 2014; 30(2): 21-31.
- 5-Zhang C, Fan H, Xia J, Guo H, Jiang X, Yan Y. The Effects of Reflective Training on the Disposition of Critical Thinking for Nursing Students in China: A Controlled Trial. *Asian Nurs Res (Korean Soc Nurs Sci)* 2017;11(3):194-200.
- 6-Papathanasiou IV, Kleisaris CF, Fradelos EC, Kakou K, Kourkouta L. Critical Thinking: The Development of an Essential Skill for Nursing Students. *Acta Inform Med* 2014; 22 (4): 283-6.
- 7-Pourtaghi V, Hosseini A, Hejazi E. Effectiveness of Implementing Philosophy for Children Program on Students' Creativity. *Scientific Journal of Pure and Applied Sciences* 2014; 3 (6). 375-380.